Kinnitatud direktori 27.10.2026
käskkirjaga nr 1-2/26/24

RAKVERE RIIGIGÜMNAASIUMI KÜPSUSEKSAMI KORD JA LÄBIVIIMISE JUHEND

Gümnaasiumi lõpus sooritab iga õppija Rakvere Riigigümnaasiumi (edaspidi RRG) koolieksami ehk küpsuseksami. Selle eesmärk on hinnata ja tagasisidestada RRG õppekava üldosas nimetatud pädevuste kujunemist.

1. Arendatavad pädevused on järgmised:

Enesetõhusus

Enesetõhusus on teadlikkus enesest ja usk oma oskustesse ning võimetesse. Eneseteadlik ja ennast tõhusalt juhtiv inimene suudab seada oma elus eesmärke ning liikuda teadlikult nende poole. Teadliku enesejuhtimise aluseks on vaimset ja füüsilist tervist toetavad valikud ja otsused.

Õpioskused

Õppides koguneb teadmisi ja oskusi. Õppimise eesmärk on maailma parem mõistmine ja muutustega kohanemine. Mõtlemine korrastab ja organiseerib kogutud teadmisi. Süsteemne mõtlemine ja analüüsivõime aitavad luua tervikut ja rakendada õpitut ka varem tundmatutes ülesannetes ning oludes.

Suhtlemis- ja koostööoskused

Et olla edukas õpikeskkonnas ja elus, peab inimene suutma selgelt väljendada oma mõtteid nii kõnes kui kirjas. 21. sajandil on oluline tulemuslik koostöö erineva taustaga inimeste vahel, mis eeldab oskust kuulata, mõista erinevaid seisukohti ning suutlikkust hoida kaaslastega häid suhteid.

Loovus ja ettevõtlikkus

Ettevõtlikkus on oskus muuta ideed tegudeks. See eeldab loovust, uuendusmeelsust ja julgust, samuti oskust võimalusi ära tunda, tegevust kavandada ja kavandatut ellu viia. Eneseteostus on enda igakülgne arendamine ja oma potentsiaali realiseerimine.

Nimetatud pädevuste ja oskuste kujunemist toetavad ja **küpsuseksamile pääsemise eelduseks** on

osalemine gümnaasiumiõpingute vältel **järgnevates õpitegevustes**:

1. kohtumine inspireerivate inimestega (inspiratsiooniloengud) ja nende sõnumi põhjal arutluse kirjutamine ja esitamine (igal õppeaastal neli arutlust);
2. töövarjuks või G3 õpilasena (võimalus) tudengivarjuks käimine (kokkuleppel mentoriga võib teha tudengivarjutamist ka G2 tasemel), päeviku täitmine ja esitamine (Lisa 1 ja 2) (igal õppeaastal üks kord);
3. vabatahtliku töö tegemine, päeviku täitmine ja esitamine (Lisa 3) (igal õppeaastal vähemalt 5 tunni ulatuses);
4. eneseanalüüsipäeviku täitmine ja esitamine (Lisa 4) (igal õppeaastal üks kord, G3 lõpus tehtav kogu gümnaasiumiõpinguid tervikuna hõlmava oskuste ja pädevuste eneseanalüüs);
5. lühi- ja arenguvestlustel osalemine (G3 ainult lühivestlus).

Eelnimetatud õpitegevuste oluline osa on õpilase isiklikel kogemustel põhinev eneseanalüüs, mille käigus õppija mõtestab oma kogemust, sõnastab õppimiskohad ja seab eesmärke. Selleks, et jälgida ja toetada üldpädevuste kujunemist, luuakse õpilasele kolmeks õppeaastaks isiklik e-kaust õppeinfosüsteemis TERA või Google Classroom´is (edaspidi *e-kaust*), kuhu õpilane lisab inspiratsiooniloengutel põhinevad arutlused, töövarjupäevade (G3 õpilasena (võimalus) tudengivarjuks käimine) päevikud (Lisa 1 ja 2), vabatahtliku töö päevikud (Lisa 3) ja iga õppeaasta eneseanalüüsid (Lisa 4). Enne küpsuseksamit lisab õpilane e-kausta kolme õppeaastat kokkuvõtva esitluse slaidistiku või ajajoonena oma pädevuste ja oskuste arengu kohta (vähemalt kaks nädalat enne küpsuseksamit). Kõigi esitatud tööde kirjalik vormistus peab vastama RRG kirjalike tööde vormistamise juhendile.

2. Gümnaasiumiõpingute vältel sooritatavate õpitegevuste ülevaade

2.1. Kohtumine inspireerivate inimestega ja arutluse kirjutamine nende sõnumi põhjal

- Igal õppeaastal toimuvad koolipäeva raames vähemalt neljal korral kohtumised inspireerivate inimestega (inspiratsiooniloengud), mille käigus arutletakse külalislektori tegevusvaldkonnaga seonduvatel teemadel. Õpilase ülesandeks on osaleda inspiratsiooniloengutel ning esitada mentorile õppeaasta jooksul vähemalt nelja kohtumise põhjal arutlus, milles õpilane analüüsib kohtumisel kuuldut ning seob need oma mõtete, arusaamade ja eesmärkidega.
- Kohtumise põhjal kirjutatud arutlus on terviklik ja sidus tekst, mille maht on vähemalt 250 sõna. Kõik toodud väited on põhjendatud. Arutlus ei piirdu kuuldu ümberjutustamisega ega olukorra kirjeldamisega, vaid toob esile seosed õppija endaga.
- Arutlus peab olema iseseisvalt kirjutatud ning esitatud e-kausta järgmiseks mentortunniks. Faili nimetus esitatakse kujul: “Õpilase nimi Inspiratsioonikõneleja nimi”, nt “Mari Maasikas

Kaja Kallas".

- Tähtajaks esitatud arutluse vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke "arvestatud" (AR) Stuudiumisse, lisades sellele vajadusel tagasisidestava kommentaari.
- Plagiaadina esitatud arutlus lükatakse tagasi vastavalt RRG tagasisidestamise korrale.
- Õppijal on õigus õppeaasta jooksul mentoriga kokkuleppel asendada üks kooli korraldatud inspiratsiooniloeng muu võrdväärse sündmusega, mis on vähemalt 45 minutit pikk. Loengust osavõtt tuleb tõendada (näiteks korraldaja kinnitus või teha ise pilt). Salvestatud loengute puhul lisab õpilane salvestise veebiaadressi.

2.2. Töö- ja/või tudengivarjuks käimine ja päeviku esitamine

- Erinevate ametite tundmaõppimiseks käivad õpilased töövarjuks. Töövarjuks käimise eesmärk on tutvuda töösse sekkumata ametikohtade tööülesannete ja keskkondadega või tudengivarjuks käies õppimisega kõrgkoolis, et teadlikumalt planeerida oma valikuid õpiraja kujundamisel ning valmistuda tulevaseks tööks.
- Igal õppeaastal osaleb õpilane ühel töövarjupäeval. G3 õpilasel saab võimalusel osaleda tudengivarjutamisel.
- Õpilane otsib iseseisvalt ettevõtte või asutuse (või G3 klassis ülikooli ja eriala) ja lepib kokku sealse töötajaga (tudengiga), kelle varjuks ta soovib olla. Vajadusel aitab ja nõustab mentor.
- Töövarjuks käimise päev on teise trimestri keskel, täpne kuupäev kinnitatakse üldtööplaanis ja teavitatakse sellest õpilasi. Kui õpilasel ei ole võimalik ettenähtud ajal töövarjupäeval osaleda, leiab ta selleks iseseisvalt võimaluse koolivälisel ajal.
- Töövarjupäeval või tudengivarjutamisel (G3) jälgib õpilane, milliseid teadmisi ja oskuseid on vaja omada, et selles kohas töötada või õppida ning täidab töövarju päeviku (Lisa 1) või tudengivarju päeviku (G3) (Lisa 2).
- Töövarjupäevale (või G3 õpilane tudengivarjupäevale) järgneva viie tööpäeva jooksul esitab õpilane mentorile lisas 1 esitatud näidise kohase töövarjupäeviku (Lisa 2), mis sisaldab õppija enda kogemusi ning eesmärke analüüsivat kokkuvõtet ja ettevõtte ning töötaja kontaktandmeid (tudengivarjutamise korral tudengi kontaktid), et mentoril oleks võimalus vajadusel nende poole lisainfo saamiseks pöörduda.
- Õpilane peab töötaja soovil oma päevikut talle (töötajale) tutvustama, et töövarju päevik ei sisaldaks ametialast salajast informatsiooni ega kahjustaks asutuse mainet.
- Päeviku vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke "arvestatud" (AR) Stuudiumisse lisades sellele võimalusel tagasisidestava kommentaari.
- Töövarjupäevale järgnevas mentortunnis esitlevad õpilased üksteisele oma töövarjupäeva kogemusi.

2.3. Vabatahtliku töö tegemine ja päeviku esitamine

- Õpilane teeb igal õppeaastal vähemalt 5 tunni ulatuses vabatahtlikku tööd.

- Vabatahtliku töö eesmärk on tutvustada õppijale erinevaid võimalusi kogukonna arengusse panustamisel, toetada tema enesekindlust, enesehinnangut, eluga rahulolu, tehes teistele ja kogukonnale head, ning suurendada seotust kohaliku kogukonnaga, kasvatades uhkust kodukoha üle ja identiteeditunnet.
- Vabatahtlik tegevus toimub vabast tahtest väljaspool kodu ja perekonda, kellegi teise või laiemalt ühiskonna hüvanguks, selle eest tasu saamata.
- Aktsepteeritud on ka vabatahtliku töö tegemine koolis.
- Vabatahtlikus töös osaleb õpilane üldjuhul õppetöövälisel ajal, sh koolivaheaegadel.
- Vabatahtliku töö kohta peab õpilane vabatahtliku töö päevikut (Lisa 3), mille esitab mentorile. Päevik sisaldab vastuvõtva organisatsiooni ning töötaja kontaktandmeid, et mentoril oleks võimalus vajadusel nende poole lisainfo saamiseks pöörduda.
- G1 ja G2 õpilane esitab päeviku kokkuleppel mentoriga enne augustikuu õppenõukogu (õppeaasta viimane õppenõukogu). G3 õpilane esitab selle hiljemalt kolm nädalat enne küpsuseksamit.
- Päeviku vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke "arvestatud" (AR) Stuudiumisse, lisades sellele võimalusel tagasisidestava kommentaari.

2.4. Oma õpitegevuste reflekteerimine eneseanalüüsi päevikus

- Õppija analüüsib, hindab ja eesmärgistab oma arengut eneseanalüüsipäevikus. Tähelepanu keskmes on järgmised üldpädevused: enesetõhusus, õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, loovus ja ettevõtlikkus. Õppija võib lisada ka muud infot, mida peab enesearengu juures oluliseks (nt huvid vms).
- Õppija seab igaks õppeaastaks individuaalsed arengueesmärgid ja vajadusel korrigeerib neid lähtuvalt mentoriga peetud arenguvestlusest.
- Individuaalsetele arengueesmärkidele ja eneseanalüüsi päevikus täidetud numbrilisele skaalale (Lisa 4) tuginedes koostab õpilane G1 ja G2 kooliaasta lõpus õppeaasta kohta käiva eneseanalüüsi (päeviku osa), milles kirjeldab isiklikku arengut õppeaasta vältel.
- G3 lõpus koostab õpilane lisaks numbrilisele skaalale kogu gümnaasiumiõpinguid tervikuna hõlmava oskuste ja pädevuste eneseanalüüsi (eraldi enesetõhususe, õpioskuste, suhtlemis- ja koostööoskuste ning loovuse ja ettevõtlikkuse osas), mis on eneseanalüüsipäeviku osa ja mille iga osa maht on 100 - 150 sõna.
- G1-G3 hõlmav eneseanalüüsipäevik salvestatakse isiklikku e-kausta.
- Eneseanalüüsipäeviku täitmisel vaatab õppija toimunule tagasi, analüüsib ja mõtestab oma kogemust, seostab erinevaid õpiprotsessi osi iseenda valikute ja eesmärkidega, ühtlasi sõnastab õppimiskohad ja uuenenud teadmise.
- Korduva eneseanalüüsi eesmärk on toetada üldpädevuste arengut ja muuta seni kasutatud

strateegiaid ja käitumismustreid kvalitatiivselt paremini toimivateks.

- Eneseanalüüsipäeviku materjalide vastuvõtmise ja nõuetele vastamise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke “arvestatud” (AR) Stuudiumisse, lisades sellele võimalusel tagasisidestava kommentaari.

2.5. Küpsuseksamiks valmistudes koostab õppija G3 lõpus oma kogu arengut käsitleva kokkuvõtte.

- Õppija koostab küpsuseksamiks kolme õppeaastat kokkuvõtva pädevuste ja oskuste arengu kokkuvõtte. Selle aluseks on isiklikud õpikogemused ning kolme aasta jooksul e-kausta kogutud arutlused, analüüsid ja päevikud.
- Kokkuvõtva slaidistiku või ajajoone teemad G3 lõpus:
  1. enesetõhususe kujunemine (eneseteadlikkus, enesehoid, enesejuhtimine);
  2. õpioskuste kujunemine (õppimine, mõtlemine, info töötlemine);
  3. suhtlemis- ja koostööoskuste kujunemine;
  4. loovuse ja ettevõtlikkuse areng (ideede disainimine ja rakendamine, valmisolek väljakutseteks, eneseteostus);
  5. arengut mõjutanud inimesed kooliaja jooksul (kes ja kuidas on olnud arengu mõjutajad, mh tuginedes inspiratsiooniloengutele);
  6. kogukonna ja ühiskonna toimimisse panustamine (millisena näeb õpilane enese panust kogukonna ja ühiskonna toimimisse, sh vabatahtliku töö kogemusele ja selle õppimiskogemusele tuginedes);
  7. laiem vaade enesearengu teel kooliajal (millised on õppija arengut mõjutanud huvid, hobid, kooliaja sündmused ja valikud jne, millised on kooliajal tehtud valikute seosed gümnaasiumis tehtud arengusammudega, gümnaasiumi õpingute ajal olnud olulised sündmused, mis õppijat on mõjutanud);
  8. analüüsiv vaade tulevikku (millisena õppija näeb oma tulevikku lähtudes oma tugevustest, väärtustest, arenguvajadustest ja huvialadest, sh koolis kogetule-õpitule, töövarjuks või vabatahtlikuks käimise kogemusele tuginedes).

3. Küpsuseksami korraldus

3.1. Küpsuseksam toimub G3 astmes juunikuus vestluse vormis, täpne kuupäev kinnitatakse üldtööplaanis ja teavitatakse sellest õpilasi. Vestlus põhineb eelnevalt ettevalmistatud kirjalikul kokkuvõttel, mis esitatakse slaidistiku või ajajoonena eksamikomisjonile e-kaustas kaks nädalat (25. mai) enne küpsuseksami toimumist.

3.2. Küpsuseksami komisjon koosneb kolmest liikmest: õppija mentor, üks G2 mentor, üks

G1 mentor. Komisjonid moodustatakse vähemalt üks kuu enne eksami toimumist direktori käskkirjaga.

3.3. Küpsuseksami vestlusele pääsemise eelduseks on punktides 1–2 kirjeldatud õpitegevustes osalemine ja nendel põhinevate arutluste ning kirjalike eneseanalüüsipäevikute esitamine. Küpsuseksamile pääsemise eeldus on, et ühegi õpitegevuse kolme aasta koondtulemus ei ole 0 punkti (Lisa 5).

3.4. Küpsuseksami vestlus kestab 20 minutit ja koosneb kolmest osast: esmalt õppija analüüsib oma arengut eelnevalt ettevalmistatud ja eksamiruumis piletiga tõmmatud kahel erineval teemal, seejärel vastab komisjoni küsimustele, mis tuginevad kõikidele esitatud kokkuvõte slaidistikul või ajajoonel esitatud teemadele.

3.5. Eksam on hindeline. Küpsuseksami hinne kajastab õpilase panustamist oma pädevuste kujunemisse gümnaasiumis õpitud aja jooksul ning oskust enda arengut analüüsida (Lisa 5). Eksamil hinnatakse õppija eneseanalüüse lähtuvalt hindamismudelist (Lisa 5).

3.7. Hinde vaidlustamisel kehtivad RRG õppekavas (tagasisidestamise kord) esitatud tingimused.

3.8. Küpsuseksami mitterahuldavale tulemusele sooritanud või küpsuseksami vestluselt haiguse või muu põhjusega puudunud õpilasele antakse võimalus järeleksamiks. Järeleksam toimub reeglina 2 nädala jooksul pärast eksami toimumist.

LISA 1. TÖÖVARJU PÄEVIK

Õpilase nimi	
Töötaja või ettevõtja nimi ja kontaktandmed (e-mail, telefon)	
Ametikoht	
Vastuvõttev ettevõte / asutus	
Töövarjuks olemise aeg	

- Missugune on selle ettevõtte tegevuste eesmärk ja roll ühiskonnas?
- Varjutatava tööülesannete kirjeldus
- Varjutatava inimese roll meeskonnas
- Missugused on tööks vajalikud teadmised, haridus (koolitused, õpitud elukutse) ning edasised arenguvõimalused?
- Kus saab seda haridust omandada?
- Millised on tööks vajalikud isikuomadused?
- Missugused on töötaja vajalikud oskused ja pädevused (enesetõhusus; õpi- ja mõtlemisoskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

ÕPPIJA ENESEANALÜÜS PÄRAST TÖÖVARJUPÄEVA

- Missuguseid uusi teadmisi ja kogemusi, pädevusi ma töövarjutamisel juurde sain (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?
- Mis mind üllatas?
- Miks ma selle ametikoha valisin ja mille poolest see elukutse / valdkond oleks mulle sobiv või sobimatu?
- Milliseid oskusi ja õppekavas nimetatud üldpädevusi peaksin endas arendama, et selles valdkonnas või sellel ametikohal töötada (enesetõhusus, õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

LISA 2. TUDENGIVARJU PÄEVIK

Õpilase nimi	
Tudengivarjuks olemise aeg	
Tudengi nimi	
Õppeasutuse nimi	
Õpitav eriala	

TUDENGI TEGEVUSTE ANALÜÜS

- Tudengi tööpäeva kirjeldus. Milliseid ülesandeid tuli tudengil sel päeval täita?
- Missugused olid tema tegevuste kaugemad eesmärgid?
- Millised oskused ja pädevused on tudengil vajalikud, et oma eesmärke saavutada (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

ÕPPIJA ENESEANALÜÜS PÄRAST TUDENGI JÄLGIMIST

- Missuguseid kogemusi ja uusi teadmisi ma tudengit vaadeldes sain?
- Mis mind üllatas?
- Mille poolest see eriala oleks mulle sobiv/sobimatu?
- Millised oskused ja pädevused on mul juba olemas, et ülikooliõpingutes vajalike väljakutsetega toime tulla (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?
- Milliseid oskusi ja õppekavas nimetatud üldpädevusi peaksin endas arendama, et ülikooliõpingutes vajalike väljakutsetega toime tulla (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

LISA 3. VABATAHTLIKU TÖÖ PÄEVIK

Õpilase nimi / õpilaste nimed	
Tegevuste / praktika aeg	
Võõrustava ühenduse / asutuse nimi	
Vastu võtnud ning juhendanud inimese nimi ja kontaktandmed (e-mail, telefon)	
Vabaühenduse või asutuse tegevusvaldkonnad ja eesmärgid.	
Kuidas (milliste tegevuste kaudu) eesmärke saavutatakse?	

ÕPPIJA ENESEANALÜÜS VABATAHTLIKUNA SAADUD KOGEMUSTE PÕHJAL

- Millest lähtuvalt ma sellise vabatahtliku töö valisin?
- Milliseid tegevusi tegin?
- Mis mind tegevuste juures üllatas?
- Mida sain teada selle valdkonna kohta?
- Mida õppisin enda kohta? Millised tugevused ja arenguvajadused ilmnesid?
- Milliseid konkreetseid oskusi või õppekavas nimetatud üldpädevusi arendasin (enesetõhusus; õpi- ja mõtlemisoskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?
- Kus saan õpitut edaspidi kasutada?
- Mil moel soovin edaspidi selles valdkonnas panustada?

LISA 4. ENESEANALÜÜSI PÄEVIK

Eneseanalüüsi päevik on küpsuseksami e-kausta osa ja koosneb neljast üldpädevuste valdkonnast, millest igaüks sisaldab kolme alavaldkonna osaoskuste ja pädevuste hindamist.

Eneseanalüüsi päevikut täidab õpilane kolme õppeaasta jooksul. Päevikus hindab õpilane oma oskusi G1 ja G2 õppeaasta lõpus enne arenguvestlust ja G3 õppeaasta lõpus enne küpsuseksamit.

Oskusi saab hinnata vastava klassi lahtris numbriliselt nelja-punkti väärtusega skaalal:

1	**2**	**3**	**4**
Ei ole üldse nõus	Osaliselt ei ole nõus	Osaliselt nõus	Täiesti nõus

G1 ja G2 õpilased täidavad pärast kevadist arenguvestlust (‚kui mentor pole määranud teisiti) päeviku osa “MINU ARENGUVAJADUSED” iga üldpädevuse hinnangu tabeli lõpus.

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

G3 õpilased kirjutavad küpsuseksamiks päeviku põhjal analüüsi
“MINU ARENGU TEEKOND KOOLIAJAL”

1. ENESETÕHUSUS

Enesetõhusus on teadlikkus enesest ja usk oma oskustesse ning võimetesse. Eneseteadlik ja ennast tõhusalt juhtiv inimene suudab seada oma elus eesmärke ning kavandada samme, mille abil liikuda teadlikult eesmärkide poole. Teadliku enesejuhtimise aluseks on vaimset ja füüsilist tervist toetavad valikud ja otsused.

	G1	G2	G3
Eneseteadlikkus			
Olen teadlik oma väärtustest ja vajadustest.			
Tunnen oma tugevusi ja nõrkusi.			
Olen teadlik enda eripärast ja oskan seda väärtustada.			
Olen teadlik oma emotsioonidest.			
Teen oma elus teadlikke valikuid.			
Enesehoid			
Olen teadlik ja rakendan mulle sobivaid stressi maandamise võimalusi (hobid jne)			
Teen toitumisel tervislikke valikuid.			
Olen füüsiliselt aktiivne.			
Mõistan ennastkahjustavate tegevuste mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele.			
Planeerin teadlikult töö- ja puhkeaega, magan piisavalt.			
Enesejuhtimine			
Julgen käituda oma väärtustest ja vajadustest lähtuvalt.			
Vastutan oma sõnade ja tegevuste tagajärgede eest.			
Suudan kontrollida oma käitumist ja impulse.			
Oskan planeerida aega oma eesmärkide saavutamiseks.			
Suudan end motiveerida, et eesmärkideni jõuda.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G3 SÜGISEL

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

2. ÕPIOSKUSED

Õppides koguneb teadmisi ja oskusi. Õppimise eesmärk on maailma parem mõistmine ja kohanemine. Mõtlemine korrastab ja organiseerib kogutud teadmisi. Süsteemne mõtlemine ja analüüsivõime aitavad luua tervikut ja rakendada õpitut ka varem tundmatutes ülesannetes ning oludes.

	G1	G2	G3
Õppimine			
Olen uudishimulik ja mul on tahe õppida.			
Teadvustan õppimisega kaasnevat pingutust.			
Oskan rakendada erinevaid õpistrateegiaid.			
Arendan teadlikult oma õpioskusi ja keskendumisvõimet.			
Pean õppimist oluliseks enese arengu osaks.			
Mõtlemine			
Suudan oma (õpi)kogemusi analüüsida, järeldusi teha ja vastavalt sellele oma tegevusi muuta.			
Mõistan oma otsustest ja valikutest tulenevaid tagajärgi.			
Suudan analüüsi põhjal teha järeldusi, pakkuda probleemidele lahendusi.			
Võtan tagasisidet arvesse, otsin uusi lahendusi.			
Info töötlemine			
Oskan otsida vajalikku infot ja hinnata allika usaldusväärsust.			
Analüüsin saadud infot kriitiliselt ja teaduspõhiselt.			
Oskan süstematiseerida ja säilitada oma õppematerjale, konspekte, õpimappe.			

Oskan luua seoseid erinevates ainetes ja erinevates allikates leiduva informatsiooni vahel.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G3 SÜGISEL

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

3. SUHTLEMIS- ja KOOSTÖÖOSKUSED

Et olla edukas õppekeskkonnas ja elus, peab inimene suutma selgelt väljendada oma mõtteid nii kõnes kui kirjas. 21. sajandil on oluline tulemuslik koostöö erineva taustaga inimeste vahel, mis eeldab oskust kuulata, mõista erinevaid seisukohti ning suutlikkust hoida kaaslastega häid suhteid.

	G1	G2	G3
Suhtlemisoskused			
Olen avatud kontaktideks uute inimestega.			
Julgen klassis suhelda ja enda arvamust väljendada.			
Oskan hoida häid suhteid.			
Suudan kirjalikult oma mõtteid väljendada.			
Julgen esineda publiku ees.			
Suhtlen enesekindlalt veebi vahendusel, oskan kirjutada e-kirju.			
Koostööoskused			
Osalen aktiivselt grupi tegevuses, õpin koos ja teistelt.			
Arvestan suhtlemisel teiste inimeste seisukohtade ja arvamusega hinnanguvabalt.			
Tegutsen grupisuhete hoidmisel: kuulan ja osalen.			
Tean konfliktolukordade lahendamise võimalusi.			
Suudan vajadusel abi küsida ja pakkuda.			
Oskan anda kaaslastele toetavat konstruktiivset tagasisidet.			
Kogukondlik kuuluvus			
Väärtustan oma klassi- ja koolikaaslasi.			
Olen aktiivne ja panustan oma kogukonna/ kodukandi heaks			

Väärtustan kodumaad ja oma kultuuri.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G3 SÜGISEL

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

4. LOOVUS JA ETTEVÕTLIKKUS

Ettevõtlikkus on oskus muuta ideed tegudeks. See eeldab loomingulisust, uuendusmeelsust ja teatud riskivalmidust, samuti oskust võimalusi ära tunda, tegevust kavandada ja kavandatut ellu viia. Eneseteostus on enda igakülgne arendamine, oma potentsiaali realiseerimine.

	G1	G2	G3
Ideede disainimine ja rakendamine			
Genereerin ideid, märkan erinevaid lahendusvõimalusi,			
Olen probleemide lahendamisel leidlik ja loov, katsetan mitmeid võimalusi			
Oskan algatada ja initsiatiivi võtta.			
Oskan juhtida protsessi, planeerin, kaasan partnereid.			
Olen järjekindel ja suudan ideid ellu viia.			
Valmisolek väljakutseteks			
Olen **motiveeritud** ja teotahteline ka ebakindlates või uutes olukordades.			
Olen järjepidev erinevate võimaluste leidmisel ja katsetamisel.			
Oskan analüüsida valikute mõju ja kasu.			
Julgen riskida, eristuda ja otsustada.			
Arvestan konstruktiivse tagasisidega, võtan ebaõnnestumist kui õppimisvõimalust,			
Eneseteostus			
Oskan enesele seada lühi- ja pikaajalisi eesmärke.			
Pühendan teadlikult aega enda arengusse.			
Suhtun vigadesse kui arengukohtadesse ega heitu negatiivsest tagasisidest.			

Usun, et minu pingutused viivad eesmärgini.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

ANALÜÜS G3 SÜGISEL

- Mis on mul praegu hästi? Mis on minu tugevused?
- Mida tahan endas arendada? **Milliseid samme ma eesmärgi saavutamiseks teen?** (sõnasta lühidalt arengueesmärgid (1-2) ja nendeni viivad sammud)

LISA 5. KÜPSUSEKSAMI OSAD JA PUNKTID

Õpitegevus	**G1**	**G2**	**G3**	**Kokku: 56p**
töövarjupäevik	4	4	4	**12p**
vabatahtlikkus	4	4	4	**12p**
inspireerivad kohtumised	8	8	8	**24p**
eneseanalüüsi päevik	2	2	4*	**8p**
Kirjalik kokkuvõte slaidide või ajajoone kujul - Slaidistikul või ajajoonel kajastatud 8 eneseanalüüsi teemat (8 p) - Kogu slaidistiku või ajajoone vormistus kuni 6 p (vormistus ja isikupära kuni 4 p; õigekiri ja sõnavara kuni 2 p)				**Kokku 14p (8+4+2)**
Küpsuseksami vestlus ja vastamine komisjoni küsimustele Eraldi hinnatakse osasid - piletitele 1 ja 2 vastamine, komisjoniliikmete küsimustele vastamine ning eneseväljendus-suhtlemine **0 punkti** - Õpilane ei ilmu eksamile või ei räägi. **1 - 3 punkti** - Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat ebapiisavalt, on valdavalt üldsõnaline ja väheveenev. Refleksioon on kirjeldav ja pinnapealne. Ei oska sageli vastata komisjoni küsimustele. **4 - 6 punkti** - Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat, jäädes üldjuhul kirjeldavale ja üldsõnalisele tasemele. Ei too esile muutuseid enda kujunemisloos. Vastab küsimustele osaliselt ja tihti ebapiisavalt. **7 - 10 punkti** - Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat ammendavalt, käsitleb oma arengut võrdlevalt kogu gümnaasiumiaja jooksul, toob konkreetseid ja asjakohaseid näiteid enda tegevustest ning jagab õpitut tulevikuperspektiivist. Vastab veenvalt kõigile küsimustele.				**Kokku 30p**
KÜPSUSEKSAMI MAKSIMAALNE PUNKTISUMMA				**KOOND 100 PUNKTI**

* 4 punkti juhul, kui G3 lõpus on õpilane koostanud lisaks numbrilisele skaalale kogu gümnaasiumiõpinguid tervikuna hõlmava oskuste ja pädevuste analüüsi (eraldi enesetõhususe, õpioskuste, suhtlemis- ja koostööoskuste ning loovuse ja ettevõtlikkuse osas), mis on eneseanalüüsipäeviku osa.